

LIPERIN KUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

Kuva: Liperin kunta.

Sisällysluettelo

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	3
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY	5
3.1 Keskushallintopalvelut	8
3.1.1 Palvelualueen tavoitteet.....	8
3.1.2 Tulosalueiden tavoitteet.....	12
3.2 Hyvinvointipalvelut.....	20
3.2.2 Tulosalueiden tavoitteet.....	26
3.3 Elinympäristöpalvelut	38
3.3.1 Palvelualueen tavoitteet.....	38
3.3.2 Tulosalueiden tavoitteet.....	39
4. RAHOITUS JA VIERAS PÄÄOMA	46
5. YHTEENVETO JA EHDOTUS JATKOTOIMENPITEIKSI	47
6. ALLEKIRJOITUS	49

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Liperin kunnassa jatkettiin hyvää taloudenpitoa ja vuosi 2018 oli kuudes perättäinen voitollinen vuosi. Tilikauden ylijäämä vuonna 2018 oli n. 1.14 M€. Huomioitavaa on myös se, että vuoden 2012 lopussa taseeseen kertynyt alijäämä oli 4.75 M€, niin vuoden 2018 lopussa taseeseen kertynyt ylijäämä on 5.05 M€. Parannusta taloudessa on tapahtunut huomattavasti, mutta ylijäämä on pieni tulevaisuutta ajatellen.

Tulevaisuudessa huolestuttaa talouden kannalta isot investoinnit ja sille taustaa seuraavana;

Kunnan tilinpäätöksessä 2018 kaikki tulot olivat pienemmät kuin v. 2017. Toimintatuotot putosivat 619.000 €, valtionosuudet 209.000 € ja verotulot 531.000 €. Verotuloissa pitää huomioida, että Liperi joutui palauttamaan joulukuussa 2018 verottajalle 530.000 € vuonna 2017 liikaa perittyjä ennakoita. Toki valtionosuudet kunnille v. 2018 pienuivat yhteensä n. 41.000.0000 €, eli ei Liperi ainut kunta ollut jolla valtionosuudet pienuivat.

Toimintakulut taas nousivat 513.000 €, johon sisältyy varhaiskasvatuksen ongelmien korjauksiin tehdyt menon lisäykset yli 200.000 €, jotka kertyivät syksyn 2018 osalta. Jos ne jyvitetään koko vuodelle, niin toimintakulujen nousu olisi ollut n. 1.000.000 €.

Seuraavina vuosina Liperissä on Ylämyllyn yläkoulun rakentaminen ja Liperin alakoulun peruskorjaus ja lisärakentaminen. Rahoitettiinpa ne miten tahansa, niin se tuo huomattavat kustannukset joko toimintamenoihin tai poistoihin. Lisäksi Siun soten menojen kasvu, työttömyyden kasvu sekä Liperin kunnan rakennusten ja infrarakentamisen korjausvelan määrä voivat aiheuttaa suuriakin menonlisäyksiä.

Jos valtio ei lisää valtionosuuksia tai verotulot eivät kasva, niin helpoin ja ikävin tie kasvattaa tuloja on tietenkin kunnallisveron nosto. Yhden prosentin veronkorotus toisi Liperille noin 1.700.000 €.

Maltilta on valttia tulevaisuudessa tehtävissä päätöksissä, niin pystytään hoitamaan investoinnit ja toimintamenot ilman ongelmia ja tuottamaan hyviä palveluja. Moni sanoo, että Liperissä on rikkaus kolme kyläkeskusta, mutta se on kylläkin taloudellinen haaste.

Toki Liperissä tapahtui paljon muutakin. Positiivisin asia oli se, että saatiin Liperin n. 100 uutta työpaikkaa. Toivottavasti tahti jatkuu samana ja toivottavasti työpaikkojen mukana Liperiin muuttaa uusia kuntalaisia. Vuonna 2018 Liperi jäi harmittavasti miinukselle väestön muutoksen suhteen. Ilolla voi todeta, että Liperissä on nykyisin päätöksien tekeminen ja asioiden eteneminen on nopeaa eri lautakunnista valtuustoon saakka. Liperissä on ollut tekemisen meininki.

Lopuksi kiitän kaikkia lautakunnan toimintaa myötävaikuttaneita tahoja käydyistä keskusteluista, saaduista tiedoista ja aineistoista sekä selvityksistä. Yhteistyö tilintarkastajien kanssa on ollut erinomaisen hyvää. Ennen kaikkea suuri kiitos tarkastuslautakunnan jäsenille aktiivisuudesta sekä hyvästä yhteishengestä.

Raimo Pesonen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksen-
mukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 01.01. - 31.12.2018

Puheenjohtaja	Pesonen Raimo
Varapuheenjohtaja	Melkko Satu
Jäsenet	Parviainen Kosti
	Rummukainen Keijo
	Tikka Tiina
	Wiren Vappu

Tarkastuslautakunta kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 59 §.

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja. Lautakunnan sihteerinä ovat olleet tilintarkastaja Kati Nikunen ja tilintarkastaja Kaisa Lappalainen sekä asianhallintasihteerinä Anna-Maija Mustonen ja tiedonhallintasuunnittelija Sini Rantaeskola.

Hallinnon ja talouden tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy -yhteisö vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT, Kati Nikunen 31.5.2018 saakka ja 1.6.2018 alkaen Kaisa Lappalainen, JHT, HT. Vastuunalaisen tilintarkastajan varahenkilö; Kaisa Lappalainen, JHT, HT 31.5.2018 saakka ja 1.6.2018 alkaen Kirsi Sova, JHT, HT. Vastuunalainen tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen. Liperin kunnan tilintarkastuspalveluiden sopimuskautta jatkettiin nykyisen toimijoiden kanssa 30.6.2020 saakka.

Tarkastuslautakunta suoritti kaksi tutustumiskäyntiä eri kunnan toimintoihin. Ensimmäinen käynti tehtiin maaliskuun ensimmäinen päivä varhaiskasvatukseen, kohteena Viinijärven päiväkoti. Toisella käynnillä lokakuussa tutustuttiin Liperin kunnan työllisyyspalvelujen toimintaan. Työllisyyspalvelujen toimintaa tarkastuslautakunnalle esittelivät henkilöstöpäällikkö Mari Pitkänen ja työllisyyskoordinaattori Minna Ikonen.

Kokouksissa on kuultu kunnan johtavia viranhaltijoita ja tilintarkastajia. Talousjohtaja Pellervo Hämäläinen oli neljässä kokouksessa antamassa ennakkotietoja taloudesta, tilinpäätöksistä ja talousarvioista. Kunnanjohtaja Hannele Mikkanen antoi suullisen selvityksen Liperin kunnan konsernivalvonnasta sekä Siun sotien palvelutuotannosta ja Liperin kunnan maksuosuudesta Siun sotelle. Liperin kunnan elinkeinopolitiikkaa kävi selvittämässä elinkeinojohtaja Mika Hyttinen.

Tarkastuslautakunnan tehtäväksi on kuntalain 121 §:ssä määrätty valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan työssä ja tarkistettu viimeksi 19.10.2018 lautakunnan kokouksessa ja kirjattu pöytäkirjaan. Tarkastuslautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoituksia 22.11.2018 ja sidonnaisuusilmoitukset saatettiin tiedoksi valtuustolle.

Arviointisuunnitelma päivitettiin ja sitä noudatettiin ja se määrittä pitkälti kokouksissa käsiteltävät asiat sekä se oli hyvä pohja arviointikertomuksen tekemiselle. Lisäksi lautakunta päätti arviointityön suorittamisen helpottamiseksi miten lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu toteutetaan. Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on seuraava;

Kunnanhallitus	Raimo Pesonen ja Keijo Rummukainen
Elinympäristölautakunta	Kosti Parviainen ja Tiina Tikka
Hyvinvointilautakunta	Satu Melkko ja Vappu Wiren

3. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VALTUUSTON NÄHDEN SITOVIENTOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuuston nähden sitovia tavoitteita ovat palvelu- ja tulosalueiden tavoitteet ja lukumäärällisesti tavoitteita on erittäin paljon. Tarkastuslautakunta suosittaa raportoinnin selkeyttämistä siten, että vuositavoitteet valmistellaan jatkossa yksiselitteiseen, mitattavissa ja arvioitavissa olevaan muotoon

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä kehityksenä, että valtuuston nähden sitovien tavoitteiden määrittelyä on muutettu vuoden 2019 talousarvioon ja toiminnallisista tavoitteista sitoviksi on määritelty vain kolme keskeistä tavoitetta.

Tarkastuslautakunta on havainnollistanut arviointiaan seuraavien symbolien avulla perustuen arviointikriteereihin.

Toteutumisaste = tavoite toteutui

Toteutumisaste = tavoite toteutui osittain

Toteutumisaste = tavoite ei toteutunut

Tavoitetta ei voi arvioida

3.1 Keskushallintopalvelut

Palvelualue: Keskushallintopalvelut
 Tulosalueet: Kunnanhallitus
 Alueellinen yhteistyö
 Hallinto
 Maaseutupalvelut

3.1.1 Palvelualueen tavoitteet

Talousarviotavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Hyvinvointityöryhmä (=paikallinen neuvottelukunta) työskentelee tavoitteellisesti koko väestön hyvinvoinnin edistämiseksi	Hyvinvointikertomuksensa asetetut tavoitteet. Hyvinvointityöryhmän kokoukset vähintään 4 krt/vuosi.	Paikallinen neuvottelukunta on kokoontunut vuosikellon mukaisesti 16.1., 1.3, 2.5., 21.8. ja 27.11. Hyvinvointikertomuksen väliarviointi 2017-18 valmistellaan keväällä 2019 ja tuodaan valtuustoon.	Tavoite toteutui.
Neuvostojen kanssa käytävän yhteistyö	Tavoitteellinen vuoropuhelu vähintään 2 kertaa vuodessa. Tapaaminen joko valtuuston, kunnanhallituksen, lautakunnan tai hyvinvointityöryhmän kanssa	Ikäihmisten neuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto esittäytyivät valtuustolle 30.1.2018 kokouksessa ja vierailivat hyvinvointilautakunnassa 22.3. (nuorisovaltuusto), 11.1. ja 22.11. (ikäihmisten neuvosto) ja 22.11. (vammaisneuvosto). Vierailujen yhteydessä neuvostot esittelivät toimintasuunnitelmiaan.	Tavoite toteutui.
Elinvoima			
Konsernitavoitteiden säännöllinen seuranta kuntasuunnitteluryhmässä	6 kertaa vuodessa. Elinkeino-, talous- ja maankäyttöteemat	Kuntasuunnitteluryhmä kokoontui teemoittain suunnitellusti käyden tilannekatsaukset läpi kokouksissa.	Tavoite toteutui.
Omistajaohjauksen laajenevista sidosryhmäverkoista huolehtiminen	Omistajaohjaus säännöllisesti kunnanhallituksen ajankohtaiskatsauksissa Edunvalvonta ja omistajaohjaus Liperin kunnan tavoitteet	Omistajaohjausasiat ovat olleet esillä tilanteen mukaan sekä ajankohtaisina asioina että erillisinä päätöspykälinä Liperi on mukana Kehyskuntaverkostossa, josta	Tavoite toteutui osittain, mutta Kehitysverkoston osalta tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.

	huomioiden (väestö, työpaikat, työllisyys, talous)	odotamme saavamme sekä tilastollista, tutkimuksellista tietoa että kokemuksia kehitys- ja kokeilukulttuurista.	
Liperin kunnan ja Josekin sopimuksen uudistaminen	Vuoden 2018 aikana. Aktiivinen työryhmävalmistelu	Sopimus hanketoimintaan osallistumisesta 2019-21 on hyväksytty kunnanhallituksessa 4.6.2018.	Tavoite toteutui.
Lipertekin roolin vahvistaminen	Paikallisen elinkeinopolitiikan roolin vahvistaminen sekä yritysneuvonnan saatavuuden parantaminen lähipalveluna. Peruskunnan elinkeinopalveluihin varatun määrärahan lisääminen (elinkeinojohtaja 50 %)	Yritysneuvojarekrytointi toteutettu loppuvuodesta. Josekin yritysneuvoja on ollut läsnä Ylämyllyllä. Lisäksi järjestetty useita tilaisuuksia/koulutuksia. 101 yritysvierailua kampanja toteutettu 20.3.- 26.4., Meijerillä Hackathon 4.-5.10. yhdessä Karelia AMK:n kanssa, Luovin alueesta Master Plan, yhteistyötapahtumia Liperin yrittäjien ja työllisyyspalveluiden kanssa. Selvitetty yhtiöjärjestelyjä, joilla elinkeinopalvelut voidaan hankkia in house –yhtiöltä. Järjestelyn toteutus siirtyi vuodelle 2019.	Tavoite toteutui osittain. Yhtiöjärjestelyjen osalta tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.
Uudistuvat elinvoimataajamat	Palvelujen näkyväksi tekeminen Uudistuvat elinvoimataajamat – hanke (2017-2019)	Asukasilloja on pidetty (3 kpl Liperi, 4 kpl Viinijärvi, 1 kpl Ylämylly) kuntalaisosallisuuden (asukkaat, yhdistykset, yritykset ja yhteisöt) aikaansaamiseksi heti hankkeen alkumetreillä. Ympäristöt, viihtyisyys aktiviteetteineen ja tila-asiat nousseet keskiöön. Keväällä ja kesällä suoritettu taajamien siistimistä elinympäristö- ja työllisyyspalvelujen toimesta sekä asukkaiden talkoilla. Kunnan uudistuneet verkkosivut sekä some-viestintä osaltaan edistävät viestintää taajamista.	Tavoite toteutui.

	<p>Elinkeinopoliittisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien kartoittaminen ja kehittäminen.</p> <p>Hankkeen kautta esille nousevien kehittämiskohteiden hankerahoituksen hakeminen.</p>	Valmisteilla	<p>Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.</p>
	Liperiläisten matkailukohteiden näkyväksi tekeminen. kylaan.fi –sivusto yhteistyössä Josekin kanssa	Liperin kohteista v. 2018 matkailukartalla Penttilän museoalue, Pärnävaaran urheilukeskus, Kuoringan levähdysalue sekä pari matkailuyritystä. Kohteet myös kylaan.fi –sivustolla.	<p>Tavoite toteutui.</p>
Osallisuus			
Presidentinvaalien järjestäminen	28.1.2018 (presidentin vaalien 1. kierros)	Presidentinvaalit järjestetty, äänestysprosentti Liperissä 68,4 % (koko maa 69,9 %)	<p>Tavoite toteutui.</p>
Maakuntavaalien järjestäminen		Maakuntavaalit siirtyivät	
Yhteistyö- ja kumppanuushankkeet eri sidosryhmien kanssa (tapahtumat, viestintä ja markkinointi)	<p>Avustukset</p> <p>Yhteistyö-, näkyvyys- ja kumppanuussopimukset yhdistysten ja yritysten kanssa tapahtumatuotannossa</p>	<p>Käsitelty kunnanhallituksessa 22.1.</p> <p>Yhteistyösopimukset toteutuneet aikataulullisesti, käytetty 52 750 euroa.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
Kuntalaisten osallisuuden kehittäminen eri foorumien kautta	<p>Verkostojen markkinoinnin lisäys esimerkiksi Facebook-jakojen lisääntyminen verrattuna v. 2016</p> <p>Uudistuvat elinvoimataajamat – hanke (2017-2019)</p>	<p>Hanke mukana Maaseudun sivistysliiton kanssa Pärnävaaran talviriehassa 4.3.2018, Nuoret aktivoitu mukaan Liperin koulusta, Maaseudun sivistysliitto koordinoi yhteistyötä nuorten kanssa.</p> <p>Nuoret toteuttivat huhti-toukokuussa 2018 kollaasityöt Kirkkorannasta. Mukana 6-luokkalaiset ja yläkoulun kuvataide-ryhmät.</p> <p>Marras/joulukuussa 8-luokan kuvataideryhmä toteutti</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

Yhteisöllinen joulukortti popup-näyttelyn kirkonkylällä.

Liperin kirkonkylän taajamassa saatu asukkaat aktivoitua torstaitorin pitoon. Viinijärvellä alkoi hyvänmielentilan suunnittelu.

Keskimääräinen kattavuus 2016:
kattavuus/julkaisu 1679

Keskimääräinen kattavuus 2017:
kattavuus/julkaisu 2356

Keskimääräinen kattavuus 2018:
kattavuus/julkaisu 2886, reaktioita
75/julkaisu, kommentteja
4/julkaisu, jakoja 6/julkaisu.
Julkaisuja 81 kpl/kk.

3.1.2 Tulosalueiden tavoitteet

Alueellinen yhteistyö

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Lasten-, nuorten ja perheiden laadukkaat palvelut	<p>Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat laadukkaita, oikea-aikaisia ja vaikuttavia. Palveluita arvioidaan lape-työryhmässä sekä yksilötasolla asiakkaan ja yhteistyöverkostojen yhteistyönä.</p> <p>Lape-kokoontumiset krt/vuosi</p>	<p>Lape-työryhmä kokoontunut säännöllisesti ja suunnitellusti 8 kertaa.</p> <p>Siun soten perhetyötä ja vakan hyvinvointipedagogien työtä kehitetty</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p> <p>Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteen asetteluun ja mittarin vastaavuuteen.</p>
	<p>Lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä olevat 0-17 vuotiaat %, määrä vähenee</p> <p>Palvelusuunnitelmien laadinta yhteistyönä aloitettu, kyllä/ei</p> <p>Palvelutakuun toteutuminen</p> <p>Moniammatillinen Lape-työryhmä kokoontuu säännöllisesti.</p> <p>Siun soten kanssa kehitetään ja panostetaan ennaltaehkäisevään perhetyöhön.</p> <p>Tukipalveluja tarvitseville lapsille, nuorille ja perheille laaditaan henkilökohtainen palvelusuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa</p>	<p>Siun soten kanssa on sovittu käytännöstä. Toiminnan käynnistämistä hankaloittaa erilaiset kirjauskäytännöt, ei aloitettu.</p> <p>2018 huostaan otettuna on ollut 25 lasta. Näistä kiireellisesti on ollut sijoitettuna 10 lasta ja avohuollon sijoituksessa 12 lasta</p>	
	Kaikilla kouluilla on helposti saavutettavat ja riittävät kouluterveydenhuollon,	Kouluterveydenhoito ja ja kuraattori ovat olleet	Tavoite toteutui osittain.

kuraattorin ja psykologin palvelut. Erikoissairaanhoidon jalkautumista ja konsultaatiota on kehitetty.

kuraattoripäivät/koulu

kouluterveydenhoitajapäivät/koulu

psykologipalvelujen saatavuus kunnassa

Erikoissairaanhoidon ja oppilashuollon palvelut jalkautuvat lasten/nuorten ja perheiden luokse

saavutettavissa kaikilla kouluilla.

kuraattoripalvelut:

Liperin koulu 2 kuraattoria yht. 195 työpäivää

Viinijärvi 76 pv.

Ylämylly 110 pv.

Salokylä 6 pv.

Psykologipalveluissa on ollut henkilöstövaihdoksia.

Oppilashuollon psykologipalveluita on tuotettu Liperin alueella vuonna 2018 yhden psykologin henkilötyövuoden verran. Psykologin työajasta suurin osa on mennyt oppimiseen liittyvien tutkimusten tekemiseen ja yksilötapaamisiin. Yhteisölliseen oppilashuoltoon on jäänyt aivan liian vähän aikaa. Konsultaatioapua ollut saatavissa melko nopeasti.

Ikäihmisten ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen

Siun sote on laatinut suunnitelmat kuntoutuksen kehittämiseksi.

Ikäihmisten toimintakykyä pidetään yllä tarjoamalla erilaisia liikuntamahdollisuuksia.

Yli 75 v. itsenäisesti kotona asuvat %

Siun soten kuntoutuksen palvelualue tuottaa kuntoutuspalveluja Liperissä yksilö- ja ryhmämuotoisesti sekä päiväkuntoutuksena kuntoutustarpeen arviointiin perustuen. Kotiin vietäviä

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, ettei tavoiteasettelussa ole käytetty valtakunnallisia eikä Siun soten tavoitteita.

	<p>säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 v täyttäneet asiakkaat %</p> <p>Kuntoutuksen kehittäminen ikäihmisten palveluketjussa,</p> <p>Erilaisia liikunnan mahdollisuuksia luodaan eri tahojen yhteistyönä</p>	<p>kuntoutuspalveluja on määrällisesti lisätty ja sisällöllisesti kehitetty vastaamaan palvelujen tarvetta.</p> <p>Kunnan työ jatkuu, tarjolla on runsaasti erilaisia toimintakykyä ylläpitäviä ja edistäviä liikuntaryhmiä. Siun soten toimesta mm. päivätoimintaryhmiä</p> <p>Yli 75v; Itsenäisesti kotona asuu 89,6% (2017)</p> <p>Kotihoidon piirissä olevien +75 v. määrä 11,5 %. (2018)</p>	
	<p>Ikäihmiset saavat yhteyden "yhden luukun periaatteella" ja oikea-aikaisesti</p> <p>Siun sotella alueellinen palveluohjauksen malli, kyllä/ei</p> <p>Luodaan alueellinen palveluohjauksen malli ja palvelutarpeen arviointi ja ohjaus ja neuvonta tapahtuu viiveettä kaikissa palveluissa</p>	<p>Kussakin kunnassa on yksi palveluohjauksen numero, johon voi ikäihmiset soittaa, kun tulee tarve ottaa yhteyttä.</p> <p>Palveluohjausmalli on luotu.</p> <p>Palveluohjaus ja omaishoidon palvelut toteutetaan lähipalveluna. Palvelut toteutetaan lakisääteisissä määrärajoissa.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
	<p>Ikäihmisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden kulut eivät kasva.</p>	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut pysyneet ennallaan, tarjoaa lähinnä konsultaatioapua.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

	Ikäihmisten mielenterveys – ja päihdepalveluiden kehittäminen		
Elinvoima			
Kuntalaisille on tarjolla laadukkaat ja helposti saavutettavat, oikea-aikaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	<p>Kuntalaiset ovat tyytyväisiä saamiinsa palveluihin, asiakaspalaute</p> <p>Varmistetaan riittävät ja laadukkaat palvelut kuntalaisille</p>	<p>Terveyskeskuksen asiakastytyväisyys seurataan NPS-mittarilla, reaaliaikainen asiakastytyväisyys nähtävillä nettisivuilla.</p> <p>Paikallinen neuvottelukunta seuraa palveluiden riittävyyttä.</p> <p>Viinijärven taajaman palveluiden uudelleen järjestely syksyllä 2018</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
Työttömien terveydenhuollon palvelut toteutuvat	<p>Toteutuneet työttömien terveystarkastukset krt.</p> <p>Työllistymistä edistetään huolehtimalla työttömien terveystarkastuksista</p>	<p>Terveydenhoitajan tarkastuksia 73 kpl. Jonoaika 1-8 viikkoa. Suurin osa asiakkaista ohjataan edelleen lääkäriin tai muihin palveluihin. Jonoaika lääkäriin on pitkä, mikä hidastaa asiakkaan prosessin etenemistä.</p> <p>Terveydenhoitaja vastaanottoa kokeiltu onnistuneesti myös työpajalla</p>	<p>Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.</p>
Meijän maakunnan rakenteen valmistelu	<p>Valmis 2019 lopussa.</p> <p>Aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen valmisteluryhmiin</p>	Toteutunut	<p>Tavoite toteutui.</p>
Maaseudun elinkeinojen kehittämisratkaisun ratkaisu siten,	Valmis 2019 lopussa	Maakunnallinen raportti kunnanhallituksessa 7.5.2018	<p>Tavoite toteutui.</p>

että turvataan liperiläisten maaseutuyrittäjien mahdollisuus kehittämistyöhön	Aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen valmisteluryhmiin	Maakunnallista tahtoa ei toistaiseksi ole, mutta sen sijaan paikallinen intressi kehittämistyölle näkemyksissä	
Osallisuus			
Hyvinvointiryhmän (=paikallisen neuvottelukunnan) toiminta on vakiintunut	Hyvinvointiryhmän kokoontuminen 4 krt/vuodessa Hyvinvointiryhmä toimii aktiivisesti Siun soten rajapintatyössä	Toiminta on vakiintunutta ja suunnitelmallista. v. 2018 yht. 5 kokousta.	Tavoite toteutui.

Hallinto

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Kunnan palvelupisteen (sis. Liperin kunnan, TE-toimiston, KELAn ja Ohjaamon) kehittäminen	Asiakaslähtöinen, matalan kynnyksen palveluohjauspiste Palvelumuotoiluahanke (UEF) Asiakaspalvelun keskittäminen Varolantie 3.	Palvelumuotoiluhanke toteutettu alkuvuodesta yhdessä UEF:n kanssa, kehittämistyö tehty työllisyyspalveluihin uusien asiakkaiden palveluihin Palvelupiste Varolantiellä, lisäksi Ylämyllyn palvelupiste avoinna ma-ti klo 9-12 (toiminta lopetettu 1/2019)	Tavoite toteutui.
Aktiiviset työllistämistoimet	Kuntalisä 20 henkilölle Kesätyöseteli (150 €) 300 nuorelle Työllisyyspalveluista eteenpäin ohjautuvia 5 hlöä/kk Painopisteen siirtäminen ennalta ehkäiseviin palveluihin: Täydentävä työllistäminen / seudullinen	Kuntalisää on myönnetty 13 yritykselle. Kesätyöseteleitä on jaettu 215 kappaletta. Työllisyyspalveluista on ohjautunut eteenpäin yli 5 hlöä/kk. Tavoite ylitetty.	Tavoite toteutui osittain.

	kuntalisä / asiakaslähtöinen palkkatukityöllistäminen / tavoitteellinen kuntouttava työtoiminta /nuorten kesätyöseteli		
Elinvoima			
Turvallinen elinympäristö	Ajantasainen valmiussuunnitelma Varautuminen normaaliajan häiriötilanteisiin (suunnitelmat, koulutukset ja harjoitukset)	Valmiussuunnitelman yleinen osa valmis, uhka-arvio ja riskianalyysi työn alla	Tavoite toteutui osittain; uhka-arvio ja riskianalyysi työn alla.
Maakunnallinen tietoturva- projekti	EU:n tietosuoja-asetus voimaan 25.5.2018 Nykytilan kartoituksen pohjalta tehtävät kehittämistoimet asetuksen vaatimusten minitason saavuttamiseksi	Tietoturvan nykytila-analyysi ja henkilörekisterien kartoitus tehty. Tietojärjestelmien kartoitus tehty. Tietoturvapoliittikka laadittu. Henkilöstö suorittanut tietoturva ja tietosuojakoulutusta. Tietosuojaselosteiden päivitys ja laadinta pääosin tehty. Tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvien tietoturvaloukkausten, tietopyyntöjen ja tarkastusten käsittelyprosessien laadinta pääosin tehty. Toimenpiteet tehty kunnassa. Maakunnallinen projekti taustatukena.	Tavoite toteutui.
Osallisuus			
Sähköisten kanavien ja palveluiden kehittäminen	Vuorovaikutteiset verkkosivut valmiina vuoden 2018 aikana	Uudet sivut on julkaistu kesäkuussa. Kehittämistä jatketaan. Facebook: Seuraajia 15.3.2019 yht. 2225. Seuraajia vuoden 2017 lopussa 1828.	Tavoite toteutui.

Maaseutupalvelut

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Melan tulokortti, asiakkuus	Tavoitearvio: 4/5 Toimenpide: Kehittäminen	4,15	Tavoite toteutui.
Melan tulokortti, palvelujen järjestäminen ja asiakaslähtöinen toteuttaminen	Tavoitearvio: 26 vl pv/v Toimenpide: Toiminnallinen kehittäminen	25,24 vl pv/v	Tavoite ei toteutunut.
Elinvoima			
Maa – ja metsätalouden tulovirtojen muutos (%) seutukunnalla	Tavoitearvio: vuoden 2016 taso Toimenpide: Maaseutuohjelma ja kehittämishankkeet	-2,83 %	Tavoite ei toteutunut.
Osallisuus			
Seudulliset kehittämishankkeet	Tavoitearvio: 15 kpl Toimenpide: Kuntaraha, ohjaus	15 kpl	Tavoite toteutui.

Keskushallintopalveluiden keskeinen tehtävä on vastata kunnan kehittämisestä, kunnan elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamisesta ohjaamalla toimintaa valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden ja resurssien puitteissa. Keskushallintopalveluiden tehtävä on vastata kunnan hallinnon, talouden ja henkilöstön johtamisesta, sekä työllisyyden ja hallinnon kehittämisestä ja johdon tukemisesta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjeen laatiminen toteutui vuonna 2018 ja kunnanhallitus on kokouksissaan ohjeistanut ja käsitellyt omistajaohjauksen piiriin kuuluvia asioita.

Jotta kuntalaiset saisivat kokonaiskuvan päätetyistä asioista, tarkastuslautakunta toivoo, että pöytäkirjoja pidettäisiin nykyistä pidempään nähtävänä kunnan verkkosivuilla. Pöytäkirjan tai yksittäisen päätöksen verkossa pitämisen tarkoitus sen jälkeen, kun muutoksenhaku-aika on kulunut, on ennen kaikkea täyttää kunnan tiedottamisvelvoite. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista.

Kunnanhallitus on kokoontunut tiiviisti toimintavuonna 2018 ja käsitellyt kokouksissaan 267 §. Kunnanhallituksen ote kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseksi on ollut edelleen aktiivinen, mikä näkyy mm. yritysten kontaktoimisessa sekä uusien työpaikkojen syntymisessä. Kunnanhallitus on onnistunut kunnantalouden johtamisessa yhdessä johtavien viranhaltijoiden kanssa esimerkillisesti.

3.2 Hyvinvointipalvelut

Palvelualue: Hyvinvointipalvelut
 Tulosalueet: Hyvinvoinnin hallinto
 Perusopetus
 Varhaiskasvatus
 Opinto- ja vapaa-aika

3.2.1 Palvelualueen tavoitteet

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Yhteisöllisyys ja välittäminen			
Arjen turvallisuus	<p>Toimijoiden välinen saumaton yhteistyö toteutuu yhteisten kirjattujen pelisääntöjen mukaisesti.</p> <p>Tukipalveluja tarvitseville asiakkaille laaditaan henkilökohtainen palvelusuunnitelma yhdessä eri toimijoiden kanssa</p>	<p>Siun soten kanssa on sovittu käytännöstä. Toiminnan käynnistämistä hankaloittavat erilaiset kirjauskäytännöt. Tuen käsikirja laadittu, jossa periaatteita avattu.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
	<p>Vastuupäälliköiden on nimetty kaikille asiakkaille palvelusuunnitelmassa.</p> <p>Lapsen/nuoren /perheen asioita hoidetaan vastuupäälliköiden kautta keskitetysti.</p>	<p>Vastuupäälliköiden toimintaan olemassa Siun soten ohjeistus, vastuuyöntekijämalli kirjoitettu sisälle tuen käsikirjan toimintamalleihin. joitakin vastuuyöntekijäpareja nimetty.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
	<p>Ennaltaehkäisevä monialainen lapsiperhetyö on ensisijainen työmuoto ja lasten huostaanotot ovat vähentyneet.</p> <p>Siun soten kanssa kehitetään ja panostetaan</p>	<p>Yhteistyö on käynnistynyt.</p>	<p>Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.</p>

	ennaltaehkäisevään perhetyöhön.		
	Tiedonsiirto on avointa ja asiakkaat ovat siinä mukana. Tiedonsiirtokäytännöt muutetaan asiakkaille avoimiksi.	Asiakkaat ovat olleet mukana monialaisissa palavereissa. Tiedonsiirroista sovitaan aina asiakkaan kanssa.	Tavoite toteutui.
	Palvelumuotoilu tehdään asiakkaiden tarpeista käsin joustavasti ja se kirjataan palvelusuunnitelmaan. Yksilöllinen palvelusuunnittelu on toimintatapa jokaisen kuntalaisen kohdalla.	Palvelusuunnittelua toteutetaan osittain, vaatii vielä yhteistä suunnittelua ja sujuvien toimintamallien löytämistä.	Tavoite toteutui osittain.
Yksinäisyyden tunnistaminen	Lapsiperhetyö eli Lape käynnistyy kunnassa. Kunnan Lape suunnitelma tehdään moniammatillisesti.	Lapsiperhetyön vastuuhenkilöistä sovittu, lape-työ osana hyvinvointityön vuosisuunnitelmaa, kohtaamispaikka Kota avattu	Tavoite toteutui.
	Työntekijät työskentelevät lasten/nuorten/perheiden keskuudessa ja sen toteutumista arvioidaan yksiköittäin. Työntekijöiden työtavat muutetaan asiakaslähtöisiksi ja työntekijät jalkautuvat lasten/nuorten ja perheiden luokse	Työtavoissa on tapahtunut muutosta, jalkautumista tapahtuu. Psykologipalveluja saatu enemmän kouluille. Perhekeskuksen johtoryhmissä kehitetään palveluja edelleen.	Ei ole vastattu tavoitteen toteutumiseen.
	Nuoret osallistuvat heitä koskevaan päätöksentekoon ja toiminnan toteutukseen. Nuoret ovat mukana monialaisissa palavereissa, heitä	Toteutuu osittain, vaatii vielä kehittämistä. Nuoret mukana Pave-verkostossa.	Tavoite toteutui osittain.

	kuullaan ja asiat kirjataan palvelusuunnitelmaan.		
	<p>Kaikilla lapsilla on ainakin yksi harrastus, kehitetään seurantajärjestelmä.</p> <p>Matalan kynnyksen, maksuttomia harrastuksia järjestetään kunnassa yhteistyössä yhdistysten, seurojen ja järjestöjen kanssa.</p>	Seurat, yhdistykset, järjestöt ja koulut järjestävät matalankynnyksen harrastustoimintaa. Kuntatasoinen harrastustoiminnan koordinointi ei vielä käytännössä ja harrastusmahdollisuudet vaihtelevat paljon kouluittain.	<p>Tavoite ei ole realistinen sitovaksi tavoitteeksi.</p>
Yhteinen tekeminen			
<i>Eri-ikäiset</i>	<p>Järjestöjen, yhdistysten, seurakuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa toimitaan yhteistyösopimuksen mukaisesti.</p> <p>Laaditaan yhteistyösopimukset ja innostetaan eri tahoja yhteiseen toimintaan.</p>	Yhteistyösopimuksia tehty, yhteistyön laajentaminen edelleen tulevaisuudessa.	<p>Tavoite toteutui.</p>
<i>Innostus</i>	<p>Innostus näkyy viestinnässä, kohtaamisissa ja julkisuuskuvassa. Hyvinvoinnin johtoryhmä arvioi viestinnän toteutumista kolme kertaa vuodessa.</p> <p>Viestinnässä lisätään työntekijälähtöisyyttä, sitä johdetaan kehityskeskustelujen ja pedagogisten keskustelujen kautta.</p>	Työntekijälähtöisyyttä on aloitettu.	<p>Tavoite toteutui osittain, toteutuminen vielä kesken.</p>

Elinvoima			
Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö			
<i>Infra ja ympäristö</i>	<p>Tasapuolinen palveluverkosto (fyysinen ja rakenteellinen) toteutuu palvelusuunnitelmassa.</p> <p>Palveluverkko rakennetaan vastaamaan yksilön tarpeita.</p>	<p>Isoja rakenteellisia päätöksiä tehty, jotka vaikuttavat hyvinvointipalveluihin. Palveluverkko on avattu.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
	<p>Nuorille ja opiskelijoille on asuntoja kunnan alueella. Käynnistetään yhteistyö vuokratalojen kanssa.</p>	<p>Vuokratatolot ovat tiedottaneet opiskelijoille Joensuun Ellin kautta.</p>	<p>Tiedottamiseen ryhdytty.</p>
<i>Terveellinen ja turvallinen lähiruoka</i>	<p>Lapset ja nuoret syövät päivittäin ruokasuositusten mukaisen lämpimän aterian ja hävikkiruuan määrää seurataan päivittäin.</p> <p>Lasten ja nuorten kanssa suunnitellaan ruokalistat ja he osallistuvat ruokailutilan suunnitteluun.</p>	<p>Kouluilla on käynnistynyt erilaisia ryhmiä muutoksen eteenpäin viemiseksi. Maakunnallinen toiminta tukee paikallista toimintaa esim. kilpailu nuorille.</p>	<p>Ei voida arvioida.</p>
	<p>Ravintokasvatus toteutuu kaikissa yksiköissä vuosisuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on teemapäiviä ja -viikkoja sekä opintokokonaisuuksia.</p>	<p>Kasvisruokaa on päivittäin saatavilla. Varhaiskasvatuksessa juuresten ja hedelmien käyttöä on lisätty.</p>	<p>Tavoite ja mittarit ovat epäsuhdassa.</p>
	<p>Lähiruuantuottajien kanssa tehdään yhteistyötä vähintään kaksi kertaa luku/toiminta vuonna.</p> <p>Lapset/nuoret tutustuvat tuottajiin ja maistelevat lähiruokaa.</p>	<p>Teemapäiviä ja vierailuja järjestetty eri yksiköissä.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

Yrittäjyyden tukeminen			
<i>Näkyväksi tekeminen</i>	Paikallisista hankinnoista tiedotetaan. Paikallinen yhteistyö tehdään näkyväksi.	Some -viestintää on lisätty.	Tavoitteen toteuttamiseksi lisätty some-viestintää; muita keinoja hankala arvioida.
Osallisuus			
Toiminnan näkyväksi tekeminen			
<i>Osallisuuden ja viestinnän kehittäminen</i>	Osallisuutta johdetaan ja vastuut on kirjattu tehtävänkuviin. Esimiehet määrittelevät osallisuuden ja avaavat tehtävänkuviin.	Osallisuutta on lisätty ja esimiesten kanssa asian avaaminen on aloitettu varhaiskasvatuksessa.	Tavoite toteutui.
	Osallistavan budjetoinnin kautta kuntalaisilta saatu tieto on käsitelty hyvinvointilautakunnassa. Kuntalaisten aloitteet ja ideat käsitellään ja jalostetaan toimenpiteiksi.	Kuntalaisten aloitteita saatu ja niitä otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.	Tavoite toteutui.
<i>Tarinat ja mielikuvat</i>	Palvelualueen viestintästrategian painopistealue on määritetty viestintäsuunnitelmassa. Palveluista, asiakkaista, henkilökunnasta ja toiminnasta viestitään säännöllisesti monissa eri viestimissä.	Tehostettu some-viestintää, tarjottu lehtiin juttuja ja nettisivujen uudistaminen tehty. Viestintäsuunnitelma on valmistumassa.	Tavoite toteutui osittain; viestintäsuunnitelma on valmistumassa.
<i>Kokemusten ja osaamisen jakaminen</i>	Hyvinvointilautakunnan toimintaperiaatteet osallisuuden lisäämiseksi on määritetty.	Nuorisovaltuusto ja ikäihmisten neuvosto ovat vierailleet lautakunnassa. Kutsutaan kokouksiin	Tavoite toteutui osittain.

	Vuoropuhelu arjen toimijoiden ja päätöksentekijöiden välillä on jatkuvaa.	tarvittaessa, järjestöfoorumin kautta tietoa lautakunnalle.	
<i>Verkostojen luominen</i>	Hyvinvoinnin johtoryhmä määrittelee verkostot, tavoitteet ja vastuut selkeästi käyttösuunnitelmassa. Verkostotyötä johdetaan ja verkostoilla on asiakkaiden tarpeista lähtevät tavoitteet.	Toimialueilla mietitty missä verkostoissa toimitaan, mitkä ovat oman toiminnan kannalta merkityksellisiä.	Tavoite toteutui.
Sähköisten kanavien ja palveluiden kehittäminen			
<i>Osallisuuskanavat</i>	Kokemusasiantuntijoiden lausuntojen ja aloitteiden määrät lisääntyvät. Nuorisoneuvosto, ikäihmisten- ja vammaisneuvostot osallistuvat päätöksenteon valmisteluun.	Kaikkien neuvostojen toiminta on käynnistynyt. Sähköisten palveluiden käyttö ei edennyt suunnitellusti.	Tavoite toteutui.

3.2.2 Tulosalueiden tavoitteet

Hyvinvoinnin hallinto

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Hyvinvoinnin johtoryhmän työskentely kehittyi.	<p>Palvelualueita koskevat päätökset ja asioiden valmistelu tehdään johtoryhmässä.</p> <p>Kokousten valmistelua ja asioiden kirjaamista parannetaan.</p>	Kokoukset ovat alkaneet toimia paremmin, asioita käsitellään koko palvelualueita koskien yhdessä.	<p>Tavoite toteutui.</p>
Elinvoima			
Hankintojen suunnittelu kestävän kehityksen näkökulmasta	<p>Hankinnat täyttävät kestävän kehityksen kriteerit ja paikallisia yrittäjiä osallistetaan hankintojen suunnitteluvaiheessa</p> <p>Hankintojen ennakoarviointi tehdään kestävän kehityksen näkökulmasta.</p>	Varhaiskasvatuksessa arviointia tehdään Green Care hankkeen kautta. Liperin varhaiskasvatus sai ensimmäisenä kunnallisena varhaiskasvatustoimijana Green Care LuontoVoima laatumerkin.	<p>Ei voida arvioida.</p>
Hankintoja tehdään näkyväksi	<p>Paikallisista hankinnoista tiedotetaan yhdessä yrittäjien kanssa.</p> <p>Hankinnoista tiedottamista lisätään.</p>	Koulukuljetuskilpailutuksen yhteydessä käyty markkinavuoropuhelua ja ennakkotiedottamista.	<p>Tavoite toteutui.</p>
Osallisuus			
Kuntalaisten osallisuus	<p>Kuntalaisia kuullaan ennen päätöksen tekoa ja asiat tuodaan esille hyvinvointilautakunnassa.</p> <p>Tiedonkeruumenetelmiä kehitetään ja saatu palaute on päätösten valmistelun pohjana.</p>	<p>Kuulemisissa ja osallisuudessa edetään ja sitä lisätään koko ajan.</p> <p>Asiakastytyväisyyskyselyitä tehty.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain; asiassa edetään koko ajan.</p>

<p>Viestintä</p>	<p>Nettisivut ovat ajantasaiset ja niiden sisältöä arvioidaan kuntalaisten kanssa.</p> <p>Nettisivut päivitetään säännöllisesti ja niistä vastaa yksi nimetty henkilö palvelualueella.</p>	<p>Nettisivut ovat valmistuneet ja vastuuhenkilöt nimetty.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
<p>Kehitämme sähköisiä kanavia ja palveluja</p>	<p>Hallinnon prosessit toimivat joustavasti ja tekniikkaa sekä käytössä olevia ohjelmia hyödynnetään aikaisempaa enemmän.</p> <p>Hallinnon prosessit avataan ja sähköistetään mahdollisimman pitkälle.</p>	<p>Prosessien avaaminen aloitettu, mutta työ on kesken. Sähköisten palveluiden kehittäminen siirtyy 2019.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain, ja jatkuu vuonna 2019.</p>

Perusopetus

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
<p>Opetussuunnitelma 2016</p>	<p>Koulujen lukuvuosisuunnitelmat ja toimintakertomukset toimivat jokaisen työntekijän työvälineenä, asiaa arvioidaan kehityskeskustelujen yhteydessä.</p> <p>Lukuvuosisuunnitelmat ja toimintakertomukset laaditaan yhteistyössä lasten, huoltajien ja henkilöstön kanssa.</p>	<p>Edellisen lukuvuoden toimintakertomukset lautakunnassa kesäkuussa, uusi lukuvuosisuunnitelman pohja hyväksytty ja lv 18–19 suunnitelmat lautakunnassa 10/2018.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Hyvinvointipedagogiikka perusopetuksessa</p>	<p>Oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelmiin on kirjattu selkeät toimintamallit oppilaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.</p> <p>Kunnan oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelma päivitetään keväällä ja koulujen suunnitelmat syksyllä.</p>	<p>Valmis, hyväksytty lautakunnassa 6/2018</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

	<p>Koulujen monialaiset tukipalvelut ovat riittävän vahvat ja niitä arvioidaan yhdessä oppilaiden ja yhteistyötahojen kanssa</p> <p>Perusopetuksenkasvatusohjaajan tehtävä vakinaistetaan.</p> <p>Perusopetuksen tukipalvelujen suunnitelman laadinta aloitetaan</p>	<p>Ei vakinaisteta toistaiseksi talouden tasapainottamisen toimenpiteenä.</p> <p>Tuen suunnitelman ja käsikirjatehty ja hyväksytty lautakunnassa 12/2018.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
	<p>Liikkuva koulu toiminta on vakiintunut koulujen toimintakulttuuriin, tilannetta arvioidaan nykytilan kartoituksilla.</p> <p>Liikkuva koulu-toimintaa koordinoiva työryhmä perustetaan.</p>	<p>Työryhmä perustettu lukuvuodelle 18–19, jäsen jokaisesta koulusta.</p> <p>Liikkuvakoulukoordinaattori aloittanut hankerahalla 3.9.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Tukea tarvitsevan lapsen/nuoren palvelujen järjestämisen koordinointiin on yhteinen palvelusuunnitelma ja toimintatavat.</p>	<p>Palvelusuunnitelman laadinta työtapana on tuttu ja käytössä tukea tarvitsevilla asiakkaila.</p> <p>Palvelusuunnitelman työtavat kirjataan ja kokeilu aloitetaan pienellä ryhmällä.</p>	<p>Työtavat kirjattu tuen käsikirjaan.</p> <p>Palvelusuunnitelmaa on kokeiltu pienimuotoisesti osana HOJKS-päivityksiä.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Eri tahojen yhteinen tekeminen</p>	<p>Koulujen järjestöyhteistyö on koordinoitua ja kirjattu vuosisuunnitelmiin.</p> <p>Jokaiselle koululle on nimetty järjestöyhteistyöstä vastaava opettaja/tiimi.</p>	<p>Järjestöyhteistyöopettajat/tiimit nimetty vesopäivänä jokaisessa koulussa.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
	<p>Oppilaan tukipalvelut toteutetaan tarvelähtöisesti ja suunnitelmallisesti eri yhteistyötahojen kanssa.</p> <p>Tukipalveluiden vaikuttavuutta arvioidaan yhteistyön aikana.</p> <p>Oppilaan tukipalveluihin otetaan mukaan kolmannen sektorin toimijoita perusopetuksen ja SiunSoten työntekijöiden rinnalle.</p>	<p>Oppilaan yksilölliset tukitoimet kartoitetaan ja kirjataan, tarkat ohjeet kirjaamiseen tuen käsikirjassa.</p> <p>Vastuutyöntekijä nimetään moniammatillisessa palaverissa. Yhteistyö Honkalampi-säätiön Perpe-keskuksen kanssa on tiivistynyt.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

	<p>Matalan kynnyksen kerhotoimintaa kehitetään ja osallistuvien lasten määrä tilastoidaan</p> <p>Koulujen kerhotoimintaa kehitetään tavoittamaan suurempi määrä lapsia.</p>	<p>Matalan kynnyksen harrastustoiminnan kehittäminen on osa Liikkuva koulu koordinaattorin toimenkuvaa.</p> <p>Lukuvuonna kerhotoimintaa ei tullut kaikille kouluille.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
	<p>Tiloja käytetään tehokkaasti ja käyttökerrat kirjataan.</p> <p>Tilojen käyttömahdollisuuksista tiedotetaan ja annetaan järjestöjen ja kuntalaisten käyttöön.</p>	<p>Pyydettyä tilat ovat löytyneet iltaisin</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Hyvän huomaaminen ja sinnikkyteen kannustaminen</p>	<p>Positiivinen pedagogiikka ohjaa toimintaa kouluissa ja se on kirjattu lukuvuosisuunnitelmaan.</p> <p>Jokaiselle 1-6 luokkien oppilaalle laaditaan tavoitesuunnitelma vahvuusarviota hyödyntäen.</p> <p>Positiivisen pedagogiikan koulutusta järjestetään sisäisenä- ja ulkoisena koulutuksena.</p>	<p>Tavoitesuunnitelmat laadittu kouluilla alkusyksystä.</p> <p>Eliisa Leskisenojan koulutus järjestetty 13.3.2018. Anu Kokkosen koulutus 6.8. koko henkilöstölle. Seudullinen koulutus 29.9. Joensuussa.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Kehitetään edelleen joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintaa kohti vuosiluokkiin sitomatonta esi- ja alkuopetusta</p>	<p>Lapsi voi edetä esiopetuksesta 2 lk:lle joustavasti henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Laaditaan vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen käynnistymistä koskeva suunnitelma ja aloitetaan pilotointi Viinijärvellä.</p>	<p>Vuosiluokkiin sitomaton opetus onnistunut yksittäisille oppilaille. Laajamittaista toimintaa viedään eteenpäin vasta, kun tilat mahdollistavat yhteistyön kaikissa yksiköissä.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
<p>Akuuttiluokkatoiminta kunnassa</p>	<p>Akuuttiluokka 0-9 lk oppilaille aloittaa kokeiluvuoden syksystä 2018 alkaen. Kokeilua ja toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuoden aikana.</p>	<p>Toimintaa ei aloiteta toistaiseksi talouden tasapainottamisen toimenpiteenä</p>	<p>Tavoite ei toteutunut.</p>

	Käynnistetään akuuttiluokkatoiminnan suunnittelu ja tehdään tarvittavat rekrytoinnit.		
Jatko-opintokelpoisuus jokaiselle perusopetuksen päättävälle	Jokainen liperiläinen oppilas saa perusopetuksen päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan. Tehdään yksilölliset oppimissuunnitelmat perusopetuksen päättötodistuksen saamiseksi.	Tavoite ei toteutunut keväällä 2018. Vuosiluokkaan sitomattoman opetuksen päätökset ja suunnitelmat laadittu oppilaille, jotka eivät päättötodistusta saaneet.	Tavoite ei toteutunut.
Elinvoima			
Koulujen oppimisympäristöt ovat turvallisia, viihtyisiä ja nykyaikaisia.	Fyysinen ja digitaalinen oppimisympäristö vastaa opsin asettamia vaatimuksia ja oppimisympäristöjen tilaa arvioidaan toimintakertomuksien yhteydessä. Koulujen oppimisympäristöjä kehittämiselle laaditaan suunnitelma ja aikataulus.	Suunnitelman laadinta on kesken, ympäristöjen kehittämistä tehty määrärahojen puitteissa.	Tavoitteen toteuttaminen on yhä kesken. Ei voida arvioida.
	Kouluratkaisut on tehty Suunnittelutyö etenee elinympäristöpalvelujen kanssa	Yläkoulun ja Liperin alakoulun korjauksen/uudisrakennuksen hankesuunnitelma tehty.	Tavoite toteutui.
	Seudullinen digisuunnitelma toteutuu. Edetään kohti suunnitelman mukaista laitekantaa ja tehdään henkilökunnan digiosaamisen arviointi (OPEKA)	OPEKA- kysely tehty, laitekantaa kasvatettu määrärahojen puitteissa Joulukuu 2018 3,2 oppilasta/laite.	Tavoite toteutui,
Oppilaat syövät päivittäin terveellistä ja turvallista lähiruokaa	Oppilaat käyvät päivittäin syömässä kouluaterian ja hävikkiruuan määrää seurataan. Laaditaan yhdessä ruokapalvelujen/oppilaiden kanssa toimenpideohjelma,	Yhteistä toimenpideohjelmaa ei laadittu, koulutapaamiset toteutuneet. Ruokapalveluiden kehittämistyötä tehty.	Ei voida arvioida.

	jolla kehitetään ruokailukulttuuria kouluruokasuositusten mukaisesti.		
Yrittäjyyden tukeminen	Seudullinen yrittäjyyskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön ja toimenpiteet kirjattu lukuvuosisuunnitelmaan. Kouluilla nimetään yrittäjyyskasvatuksesta vastaava tiimi/opettaja ja toimitaan suunnitelman mukaisesti.	Yrittäjyyskasvatuksesta vastaavat opettajat/tiimit nimetty veso-päivänä 7.8.	Tavoite toteutui.
Osallisuus			
Kuntalaiset/huoltajat/ verkostot ovat tietoisia koulujen toiminnasta ja vahvuuksista.	Jokaisella koululla on ajantasaiset nettisivut, tiedottaminen on säännöllistä ja suunnitelmallista. Koulut tiedottavat ja kuvaavat toimintojaan aktiivisesti wilmassa ja nettisivuilla/sosiaalisessa mediassa.	Nettisivujen uudistus tehty, sivut osittain vajaat, pedanet-uudistus kesken...	Tavoite toteutui osittain.
Kokemuksia ja osaamista jaetaan	Henkilökunnan osaamista hyödynnetään yli yksikkörajojen ja hyvät toimintatavat kirjataan pedanettiin. Tutoropettaja toiminta jatkuu. Kunnassa olevia hyviä toimintatapoja jaetaan.	Kunnassa toimii 7 tutoropettajaa lukuvuonna 18–19	Tavoite toteutui.
Oppilaat ja vanhemmat ovat osallisia koulun toiminnassa ja oppimisen asiantuntijoina.	Oppimiskeskustelut käydään luokilla 1-6. Opettajat vastaavat siitä, että kaikki huoltajat kutsutaan oppimiskeskusteluihin	Arvioidaan lukuvuosikertomuksissa	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.
Kehitämme sähköisiä kanavia ja palveluita	Sähköinen asiointi wilman kautta on lisääntynyt. Otetaan käyttöön 2-3 wilman sähköistä lomaketta.	Ei toteutunut. Toimenpiteet siirtyvät seuraavalle vuodelle.	Tavoite ei toteutunut.

Varhaiskasvatus

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Vasu 2017.	<p>Vasu on viety käytäntöön ja tiimit arvioivat kolme aluetta/vuosi.</p> <p>Toiminta muutetaan vasun mukaiseksi arvioinnin perusteella</p>	Vanhemmat ja lapset ovat arvioineet Vasu-korttien avulla toimintaa ja ympäristöjä.	<p>Ei voida arvioida.</p>
Kehitetään vuosiluokkiin sitomaton esi- ja alkuopetusjärjestelmä	<p>Lapsi voi edetä esiopetuksesta 2 lk:lle joustavasti henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Viinijärven esi- ja alkuopetus aloittavat vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen syksyllä.</p>	Suunnitelmat etenevät.	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Tukea tarvitsevalle lapselle tehdään palvelusuunnitelma	<p>Lapsella ja perheellä on tarvittaessa oikeus kokonaisvaltaiseen tukeen, sen toteutumista he arvioivat tapaamisten yhteydessä.</p> <p>Laaditaan lapsille ja vanhemmille menetelmä monialaisen yhteistyön arviointiin</p>	Vanhemmilta pyydetään palaute tapaamisten jälkeen.	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Ikäihmiset mukaan toimintaan	<p>Terhokerhotoimintaan osallistuvien määrä on kasvanut ja kävijämäärät dokumentoidaan.</p> <p>Terhokerhoa markkinoidaan ja tiloja tarjotaan ikäihmisten järjestöille ja yhdistyksille.</p>	Terhokerhoon osallistuvien ikäihmisten määrä ei ole lisääntynyt. Syksyllä on aloitettu Siun soten kanssa tiiviimpi yhteistyö.	<p>Tavoite ei toteutunut Terhokerhon osalta.</p>
Tilojen tehokas käyttö	<p>Ulkopuolisia toimijoita tulee päiväkoteihin ja käyttö dokumentoidaan</p> <p>Markkinoidaan varhaiskasvatuksen tiloja ulkopuolisten käyttöön toiminnan ulkopuolella.</p>	Käyttö on jonkin verran lisääntynyt esimerkiksi järjestöt, seurak.	<p>Tavoite toteutui.</p>

	<p>Siun sote on aloittanut neuvolavastaanoton yhdessä päiväkodissa</p> <p>Siun soten kanssa tehdään kehittämissuunnitelma neuvola - ja hammashuollon palvelujen jalkauttamisesta päiväkotiin</p>	Viinijärvellä aloitetaan kokeilu.	Tavoite toteutui.
Huomaamme hyvän ja kannustamme sinnikkyteen	<p>Positiivinen pedagogiikka ohjaa toimintaa ja lapset/vanhemmat/henkilökunta arvio sen toteutumista.</p> <p>Lasten vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet selvitetään ja ne näkyvät ympäristössä.</p>	Lapsen vasu-keskusteluissa on selvitetty yhdessä vanhempien kanssa.	Tavoite toteutui.
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman vaikutus toimintaan vahvistuu	<p>Lapsen vasu tehdään kotona, määrät kirjataan ylös</p> <p>Vanhemmille tarjotaan mahdollisuutta suunnitelman tekoon kotona.</p>	Lapsen vasuja on tehty jo jonkin verran kotona ja mahdollisuutta tarjotaan aina vanhemmille.	Tavoite toteutui.
5 vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus	<p>Kaikki 5 -vuotiaat osallistuvat 80h/kk maksuttomaan varhaiskasvatukseen.</p> <p>5 -vuotiaiden varhaiskasvatus kehitetään tukemaan kasvua ja oppimista kotikasvatuksen tukena.</p>	Kaikista 5 – vuotiaista 98 % on varhaiskasvatuksen piirissä.	Tavoite toteutui.
Elinvoima			
Green Care ajattelun mukainen toiminta	<p>Varhaiskasvatuksella on Green Care tunnus, ympäristöt ja toiminta ovat sen vaatimusten mukaisia.</p> <p>Henkilökunnan koulutus toteutetaan ja tarvittavat muutokset ympäristössä ja toiminnassa tehdään.</p>	Koko henkilökunta on koulutettu ja laatukäsikirja on valmistunut. Muutokset on aloitettu ympäristöissä.	Tavoite toteutui.
Terveellinen ja turvallinen lähiaruoka	<p>Jokaisella päiväkodilla on nimetty leipäkummi ja leipominen lasten kanssa on säännöllistä</p> <p>Päiväkodit etsivät leipäkummin ja sopivat</p>	Kaikilla päiväkodeilla on leipäkummit.	Tavoite toteutui.

	yhteisestä toiminnasta lasten kanssa.		
Paikalliset yritykset ja maatilat	Aktiivista yhteistyötä yritysten/maatilojen kanssa lisätään ja se kirjataan ryhmävasuun. Yritysyhteistyö suunnitellaan GreenCare ja yrittäjyyskasvatuksen suunnitelmien mukaisesti.	Yhteistyökumppaneja on saatu ja yhteistyötä tehdään.	Tavoite toteutui.
Osallisuus			
Määritellään osallisuus, sen tavoitteet, vastuut ja toimenpiteet	Lasten ja vanhempien osallisuus toteutuu ja vanhempien sekä lasten kokemukset kirjataan ryhmävasuun. Kehitetään menetelmiä millä lasten ja vanhempien osallisuus toteutuu arjessa	Menetelmiä on otettu käyttöön, vasu-kortit, Happy or not -palautelaite ja kasvunkansio.	Tavoite toteutui.
Lasten ja perheiden kokemuksia tehdään näkyväksi	Kokemuksista ja toiminnasta kirjoitetaan yksiköittäin vähintään joka toinen kuukausi sosiaalisessa mediassa Kerrotaan asiakastarinoita lapsista ja perheistä sosiaalisessa mediassa.	Aihealueet on sovittu, perheitä on kysytty mukaan ja nettisivujen julkistamisen myötä ovat toteutuneet.	Tavoite toteutui.
Osallistutaan yhteisiin tapahtumiin	Varhaiskasvatus näkyy erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa enemmän. Otamme aktiivisesti yhteyttä tapahtumien suunnittelijoihin ja järjestäjiin.	Mukana perheiden päivässä, talviriehassa, oppilaitoksilla ja eduskunnassa	Tavoite toteutui.
Lapsen osallisuutta lisätään	Jokainen lapsi on mukana omassa vasu-keskustelussa Lapsen vasu-keskustelulomake uudistetaan.	Sähköisen varhaiskasvatussuunnitelman koekäyttö on menossa kahdessa päiväkodissa.	Tavoite toteutui osittain.

Opinto- ja vapaa-aika

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Vapaa-ajan harrastustoiminnan laajentaminen ja kehittäminen	<p>Liikuntaneuvonta on osa palveluverkkoa, asiakaskontaktit SiunSoten kautta ovat lisääntyneet.</p> <p>Liikuntaneuvontaa markkinoidaan yhteistyössä SiunSoten kanssa ja se vakiinnutetaan pysyväksi palvelumuodoksi</p>	Liikuntaneuvonnan ohjausresurssia on lisätty syyslukukaudelle.	<p>Tavoite toteutui.</p>
	<p>Lapsilla ja nuorilla on joka kylällä mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen.</p> <p>Valmistellaan harrastustakuusitoumusta ja sovitaan vastuista kunnassa.</p>	Asia on valmisteilla.	<p>Tavoite ei toteutunut.</p>
Eri tahojen yhteinen tekeminen	<p>Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelmaa laajennetaan ja tapahtumien määrät kirjataan.</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuurisuunnitelmatyötä jatketaan ja tapahtumia järjestetään yhteistyössä eri tahojen kanssa.</p>	Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan suunnitellusti. Kaikkiaan järjestettiin 72 tapahtumaa ja niihin osallistui 5157 lasta ja aikuista.	<p>Tavoite toteutui.</p>
	<p>Matalan kynnyksen lasten kerhoja on enemmän ja useampi lapsi pääsee harrastustoiminnan piiriin.</p> <p>Matalan kynnyksen harrastuksia toteuttavat seurakunnat, järjestöt, seurakunnat ja yhdistykset, vapaa-aikatoimi koordinoi toimintaa.</p> <p>Kerhoja perustetaan lisää lasten ja nuorten toiveiden mukaisesti</p>	<p>Matalan kynnyksen iltapäiväkerhot toteutuivat suunnitellusti.</p> <p>Nuorisotalojen kerhoja järjestettiin Liperissä ja Viinijärvellä yhteensä 43 kertaa ja käyntikerhoja yhteensä 293</p> <p>Liikkuva Koulu tuella on palkattu liikuntakoordinaattori.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

	Maksuton harrastustoiminta on mahdollisimman monipuolista ja siitä tiedotetaan lapsille/nuorille ja perheille		Tavoite ei mitattavissa.
	Tiloja käytetään tehokkaasti ja käyttö tilastoidaan. Tiloja annetaan käyttöön kuntalaisille maksutta	Liikuntasalien ja nuorisotilojen käyttöaste arkisin ja viikonloppuisin oli noin 90 prosenttia	Tavoite toteutui.
	Eri-ikäisille järjestetään vapaa-ajan toimintoja ja tapahtumia Yhteistyötä järjestöjen kanssa tiivistetään. Lisäksi hankkeitten avulla saadaan lisäresursseja (Kuha, Lasten ja nuorten kulttuurivirta, lasten ja nuorten harrastustoimintahanke)	Kuha ja lasten ja nuorten kulttuurivirta ovat käynnissä. Kesäkuussa järjestettiin kaksi viikon mittaista päiväleiriä, joihin osallistui kaikkiaan 33 lasta	Tavoite toteutui.
Elinvoima			
Pärnävaaran urheilukeskuksen kehittäminen	Selvitys asfaltoidusta kuntoradan kunnostuksesta on tehty. Joensuun kaupungin kanssa käynnistetään selvitys kuntoradan kunnostuksesta ja kustannusjaosta.	Selvitystyötä jatketaan	Tavoitteen toteutumisen selvitystyötä jatketaan.
	Lähiliikuntapaikka suunnitelma ja info-kartta ovat kuntalaisten käytettävissä.	Lähiliikuntapaikkasuunnitelma on valmiina käyttöön otettavaksi	Tavoite toteutui.
Omatoimikirjasto otetaan käyttöön	Omatoimikirjasto kokeilu on käynnistynyt yhdessä kirjastossa ja lainausmääriä seurataan. Selvitetään omatoimikirjaston käyttöönotto ja kustannukset yhdessä seutukirjaston kanssa.	Suunnittelutyö on meneillään, kirjasto koekäyttää tarvittavaa ohjelmistoa.	Tavoite ei toteutunut.

Ylämyllyn kirjasto	Seutukirjaston kanssa käynnistetään Ylämyllyn kirjaston toimipaikkaselvitys.	Toimipaikan selvitys on käynnissä	Tavoite on toteutunut.
Osallisuus			
Teemme toimintamme näkyväksi	Toimipaikoilla on omat facebook-sivut käytössä. Esitetään kunnan viestintäsuunnitelmaan omien sivujen perustaminen ja sovitaan vastuuhenkilöt.	Toiminta on käynnistynyt.	Tavoite toteutui.
Osallisuuden lisääminen	Järjestöfoorumi, nuorisoneuvosto, ikäihmisten ja vammaisneuvostot toimivat säännöllisesti toimintasuunnitelman mukaisesti	Järjestöfoorumi on kokoontunut kaksi kertaa vuodessa ja neuvostojen toiminta on vakiintunut.	Tavoite toteutui.

Hyvinvointipalvelut ovat kunnan suurin hallintokunta sekä henkilöstönä että oman toiminnan kustannuksina.

Varhaiskasvatus on ollut sekä voimakkaan arvostelun että kehittämisen kohteena. Kunnan johto ja hyvinvointipalvelut ovat tehneet mittavan selvitystyön ja selvinnyt raskaassa tilanteessa tehtävästään hyvin. Selvitystyön pohjalta on varhaiskasvatukseen palkattu lisähenkilökuntaa, mikä on edellyttänyt taloudellisia resursseja. Varhaiskasvatuspaikka kohtaiset kulut eivät ole tilinpäätöksen mukaan kasvaneet, vaan kulut ovat jääneet alle talousarvion. Varhaiskasvatuksen osalta tulos on ollut 103,7 % verrattuna muutettuun talousarvioon.

Perusopetus on pysynyt hyvin budjetoidussa, toteuman ollessa 100,7 % verrattuna muutettuun talousarvioon.

Hallintoalueen keskeiset tavoitteet toteutuivat. Oppilasmäärä oli hiukan talousarviota pienempi (TA2018 1347, TP2018 1288) ja kulut /oppilas nousseet ovat hieman (TA2018 6987/9332, TP2018 7319/9691). Talouden tasapainottamisen takia osa tavoitteista on jäänyt toteuttamatta, kuten akuuttiluokan käynnistäminen sekä perusopetuksen kasvatusohjaajan vakinaistaminen.

Opinto- ja vapaa-aika ovat alittaneet budjetin toteumaprosentin ollessa 96,9. Kansalaisopiston toteutuneita tunteja oli 157 edellisvuotta vähemmän.

Hyvinvointipalvelujen kustannukset ovat kokonaisuutena lievästi ylittyneet (1,3 %), jota voidaan pitää hyvänä tuloksena huomioon ottaen erityisesti varhaiskasvatuksen lisäresursoinnit.

3.3 Elinympäristöpalvelut

Palvelualue: Elinympäristöpalvelut
 Tulosalueet: Hallinto- ja tukipalvelut
 Rakentaminen ja ympäristö
 Liikenne ja yleiset alueet
 Vesihuoltolaitos

3.3.1 Palvelualueen tavoitteet

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Viihtyisä elinympäristö	Tulosyksiköt määrittelevät tavoitteet käyttötaloussuunnitelman yhteydessä.	Tavoitteet ja toimenpiteet yksilöity tilinpäätöksen tulosyksiköissä.	Tavoite toteutui.
Elinvoima			
Vastuulliset hankinnat	Hankinnoista 30 % suuntautuu lähialueelle	38,5 % (investointihankkeet)	Tavoite toteutui.
Osallisuus			
Asukas-, asiakas- ja palveluntarjoajatilaisuudet ja kyselyt	400 osallistujaa vuodessa 1. Webropol ym.- kyselyt 2. Asukastilaisuudet	1. Kiinteistöpalvelujen asiakastytyväisyys 85 kpl. Ruokapalvelut Liperin yläkoulu 223 kpl ja Ylämyllyn koulu ja päiväkotiki 893 kpl. 2. Asukastilaisuudet 65 kpl.	Tavoite toteutui.
Kehitämme sähköisiä kanavia ja palveluita	Nettisivujen uudistaminen	Uudet nettisivut on julkaistu ja otettu käyttöön	Tavoite toteutui.

3.3.2 Tulosalueiden tavoitteet

Elinympäristöpalveluiden hallinto- ja tukipalvelut

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Kestävien elämäntapojen ja kulutuksen edistäminen	Kestävä joukkoruokailu; Poliittikka, käytännöt ja kestävä ruokavalion muutospotentiaali (Poprasus) –hanke	Poprasus-hankkeen työpajapäivä Helsingissä, asiakastytyväisyyskyselyt oppilaille, toiveruokaviikot, vierailut kouluissa	Tavoite toteutui.
Palvelutuotannossa olevien tilojen käyttötarkoituksen mukainen puhtaustaso	Toimivat siivous- ja laitoshuoltopalvelut ATP – mittaus (pintapuhtauden mittaus)	Mittauksia on suoritettu siivous- ja laitoshuoltopalveluissa.	Tavoite toteutui.
Elinvoima			
Vastuulliset hankinnat	Elintarvikehankinnoista 20 % suuntautuu lähialueelle	22,06 %	Tavoite toteutui.
	Ympäristömerkityt siivous- ja puhdistusaineet ja –tarvikkeet 90 %	Siivouspalvelut 83 % Laitoshuolto 76 %	90 %:n tavoitteeseen ei ylletty.
Osallisuus			
Koulu- ja päiväkotiruokailu osana opetus- ja kasvatustehtävää	Kouluruokadiplomi kaikissa kouluissa, MakuAakkoset-diplomi kaikissa päiväkodeissa	Kouluruokadiplomit myönnetty uudestaan Liperin koulukeskuksen, Viinjärven koulun ja Ylämyllyn koulun Jyrin ruokalan kouluruokailuun. Kyläkoulujen kouluruokadiplomien saannin edellytyksiä vielä	Tavoite toteutui osittain.

		selvitetään. MakuAakkoset-diplomin kriteerit täyttyvät.	
Isännöinnin, kiinteistönhoidon ja siivous- ja laitoshuoltopalvelujen asiakastyytyväisyys	Tyytyväinen asiakas / Webropol-kysely	Toteutettu marraskuussa 2018. Kyselyn tulosten mukaan siivouksen asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla (4.1/5) ja kiinteistönhoidon tyydyttävällä tasolla (3,64/5)	Tavoite toteutui osittain.

Rakentaminen ja ympäristö

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Rakennuslupa-asioinnin sujuvoittaminen	Siirtyminen sähköiseen lupajärjestelmään	Nykyiseltä ohjelmistotoimittajalta tilattu KuntaNet 7 –ohjelmisto rakennusvalvonnan käyttöön sekä uusi paikkatieto-ohjelmisto. Ohjelmistoon sisältyy tulevaisuudessa myös sähköisen asioinnin mahdollisuus	Tavoite toteutui osittain; tulevaisuudessa myös sähköinen asiointi.
Elinvoima			
Palvelutuotannossa olevien tilojen käyttötarkoituksen mukainen puhtaustaso	Riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta. Aktiivinen kaavoittaminen ja tonttien myynti (kpl)	Käynnistetty 3 uutta kaavaa (Ylämyllyn yläkoulun osayleiskaava, Ylämyllyn yläkoulun asemakaava ja Välikankaan/Polvijärventien asemakaava) sekä tehostettu tonttimarkkinointia (kaksi yhden hinnalla –kampanja).	Tavoite toteutui.
Osallisuus			
Kuntalaisten osallistaminen maankäytön suunnitteluun	Asukastilaisuuksien ja kyselyjen järjestäminen	Ylämyllyn koulualueen kaavoituksesta järjestetty yrittäjä- ja asukastilaisuudet.	Tavoite toteutui.

Maakuntaliitto esitteli
maakuntakaavan 2040
luonnosta kaavakahvilassa

Liikenne ja yleiset alueet

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Viihtyisä elinympäristö	<p>Kaikki puistometsät (noin 230ha) siistitty virkistys käyttöön kelpaavaksi (Rakennettujen ja hoidettujen puistojen pinta-ala 43,9 ha). Tavoite siistiä 10 ha puistoalueita vuosittain</p> <p>1. Yhteistyön laajentaminen työllisyysyksikön kanssa</p> <p>2. Seura- ja yhdistysyhteistyön kehittäminen</p>	<p>Noin 20ha puistoalueita läpikäyty kesän aikana.</p> <p>Seura- ja yhdistysyhteistyö on myös hyvällä orastavalla alulla, muutamiin talkoisiin olemme ottaneet osaa.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
Turvallinen liikenneympäristö	<p>Ei tiestön kunnosta johtuvia onnettomuuksia</p> <p>Tiestön kesä- ja talvikunnossapito on laadukasta, katuvalaistus toimii, näkemäalueet on raivattu ja suojatiet maalattu</p>	<p>Yksi korvaukseen johtanut liukastuminen Jyrin alueella talvella. Rungas lumisen talven takia erityishuomio näkemäalueisiin. Näkemäalueitten raivausta alkukesästä. Kaikki kunnan suojatiet maalattu alkukesän aikana. Valaistuksen hoito sujunut uuden huoltourakoitsijan kanssa laskutusta lukuun ottamatta hyvin.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Elinvoima			

<p>Kunnallistekniikan suunnittelussa huomioidaan riittävässä määrin käyttäjien tarpeet</p>	<p>Liikennöinti on sujuvaa</p>	<p>Honkatien alkupään linjamuutoksen suunnittelu käynnistettiin mutta keskeytyi odottamaan Elyn kanssa pidettävää neuvottelua Liperintielle vaadittavasta kiertoliittymästä.</p>	<p>Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.</p>
<p>Rakennettujen liikuntapaikkojen ja puistoalueiden käyttö.</p>	<p>Aktiivisessa käytössä olevat liikuntapaikat ja leikkipuistot.</p> <p>Sijainniltaan ja hoitotasoltaan viihtyisät ja oikea-aikaisesti hoidetut alueet</p>	<p>Valistuksen kentän tienvarsipuusto raivattu. Puistoalueiden raivaus käynnistyi toukokuussa ja jatkui vuoden loppuun.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Osallisuus</p>			
<p>Kuntalaisten osallistaminen suunnitelmien laadintaan</p>	<p>Tiedottaminen ja suunnitelmien asukasesittelyt sekä suunnitelmien nähtäville laitto</p>	<p>Vuoden 2017 puolella valmistuneista suunnitelmista liikekeskuksen ja Lautasuontien huleveden johtamissuunnitelmat ovat olleet nähtävillä. Kummastakaan ei tullut muistutuksia.</p>	<p>Tavoite toteutui.</p>

Vesihuoltolaitos

Tavoite	Mittari ja tavoitearvio	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyvinvointi			
Talousvesi täyttää asetetut laatuvaatimukset ja -suositukset	Ei raja-arvojen ylityksiä	<p>Talousvesi täytti talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja –tavoitteet lukuun ottamatta Viinijärven keskuskeittiöltä ja vesitornilta 14.11.2018 otettuja vesinäytteitä laatuavoitteen osalta. Keskuskeittiön vesinäytteessä oli yksi kolimuotoinen ja vesitornin näytteessä 3 kpl. Laatuavoite on < 1 kpl. Myös keskuskeittiön vesinäytteen rautapitoisuus 240 µg/l ylitti laatuavoitteen 200 µg/l.</p> <p>19.11.2018 otetut uusintänäytteet (keskuskeittiö ja Neliapila) täyttivät laatuvaatimukset ja –tavoitteet</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Elinvoima			
Vedentoimittamisessa ei esiinny haitallisia katkoksia	<p>Vuotojen määrä ja kesto pienempi kuin edellisenä vuonna)</p> <p>Verkostojen saneeraus ja varautuminen sään vaihteluihin</p>	<p>Vesijohtovuotojen korjaukset: 9.4.2018 kk Käsä-mäntie; Katkoksen kesto n. 3 h.</p> <p>8.5.2018 kk Anttolantie; katkoksen kesto n. 4 h</p> <p>1.-2.8.2018 kk Tohtorintie; katkoksen kesto n. 10 h</p> <p>14.8.2018 kk Pappilantie; katkoksen kesto n. 5 h</p> <p>6.11.2018 Yly Kärritie; katkoksen kesto n. 4,5 h</p> <p>23.11.2018 kk Siikasaari, ent. jv-puhdistamon tontti; katkoksen kesto n. 2 h</p>	<p>Tavoite toteutui osittain.</p>

30.11.2018 kk, ent.
viraston alapuolella pellon
reunassa; katkoksen kesto
n. 2 h

Tavoite ei toteutunut koska
v. 2017 oli vain yksi
vuotokorjaus Ylämyllyllä.
Tosin sen löytäminen vei
kuukauden ja
vuotovesimäärä oli
suurempi kuin näissä
yhteensä

Osallisuus

Häiriötiedottamisessa onnistuminen

Häiriön aikana
häiriötilanteeseen
liittyviä tiedusteluja 0
kappaletta.

Tiedotussuunnitelman
toteuttaminen.

Jokaisen vuotokorjauksen
yhteydessä soittoja on
tullut joten tavoitteeseen ei
ole päästy vaikka osassa
korjauksia tiedotteita on
luettu myös radiossa.

Tavoitteeseen ei
päästy.

Vuoden 2018 keskeisinä toimenpiteinä elinympäristöpalveluissa toteutettiin sähköiseen kokouskäytäntöön siirtyminen, vanhan terveyskeskuksen purkaminen, kouluhankkeiden suunnittelun aloittaminen ja kunnanviraston toimintojen sijoittaminen palvelupisteisiinsä. Käytöstä poistettujen kiinteistöjen toimenpideohjelman laatiminen on kesken.

Hyvinvointiin liittyvät toiminnalliset tavoitteet toteutuivat lähes koko palvelualueella. Liikenneympäristön turvallisuudessa ei aivan päästy tavoitteeseen, sillä Jyrin alueella sattui talvella yksi korvaukseen johtanut liukastumisonnettomuus. Talousvesi ei täyttänyt kaikkia asetettuja laatuvaatimuksia Viinijärven keskuskeittiön ja vesitornin osalta.

Elinvoimatavoitteissa korostettiin hankintojen vastuullisuutta sekä kuntalaisten monipuolisia elämisen ja asumisen mahdollisuuksia. Palvelualueen tarvikehankinnoista 38,5 % suuntautui lähialueille, mikä täytti asetetun tavoitteen. Siivouspalveluissa ja laitoshuollossa jouduttiin vähän tinkimään tuotteille asetetuista ympäristökriteereistä. Tonttimarkkinointia on tehostettu sekä käynnistetty 3 uutta kaavoitushanketta, tavoitteen mukaisesti. Kunnallistekniikan suunnittelussa Honkatien alkupään linjamuutoksen suunnitelma on aloitettu, mutta vielä kesken. Vedentoimittamisessa ei päästy häiriöttömään tilanteeseen, vaan katkoksia tapahtui edellisvuotta enemmän.

Osallisuustavoitteet koskivat sähköisten kanavien ja palvelujen kehittämistä sekä kuntalaisten kuulemista. Uudet nettisivut on otettu suunnitellusti käyttöön ja Ylämyllyn koulualueen kaavoituksesta järjestetty asukastilaisuus. Asiakastyytyväisyyttä on selvitetty verkkokyselyillä. Kyselyjen tulokset osoittavat, että siivouspalveluissa asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla, eli tavoitetaso saavutettiin, kun taas kiinteistönhoidossa jäätin tavoitteesta. Muiden asiakastyytyväisyyskyselyiden tuloksia ei esitelty. Vedentoimitukseen liittyvässä häiriötiedotuksessa ei onnistuttu täysin suunnitellulla tavalla.

Puistoalueiden hoitotavoite 10 ha ylittyi tuplasti, mikä näkyy kuntakuvassa positiivisesti.

Elinympäristöpalveluiden taloudelliset tavoitteet toteutuivat, kun toimintakate muodostui 417 000 euroa muutettua talousarviota paremmaksi. Käyttötalousmenot toteutuivat talousarviota pienempänä, koska kiinteistöjen peruskorjaushankkeita tehtiin käyttötalouden sijaan investointien kautta sekä liikenteen ja yleisten alueiden hoitokulut jäivät ennakoitua pienemmiksi. Vuokratuloja puolestaan saatiin arvioitua enemmän. Eniten toimintakatteen alitusta, n. 621 000 euroa, syntyi hallinnon ja tukipalvelujen tulosalueella. Poikkeama (130,4 %) on niin huomattava, että tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan olisi ollut suotavaa tehdä määrärahamuutos. Toimintakatetavoitteesta vastaavasti jäätin rakentamisen ja ympäristön tulosalueella (65 %). Syynä oli arvioitua pienemmät tontinmyyntitulot.

Liperin kunta on saanut 25.1.2018 huomautuksen kilpailu- ja kuluttajavirastolta hankintalain noudattamatta jättämisestä. Tarkastuslautakunta korostaa, että hankinnat ovat erittäin tärkeä alue ja että hankintalain tuntemusta tulee edelleen lisätä.

4. RAHOITUS JA VIERAS PÄÄOMA

Kunnan lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 33,4 miljoonaa eli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Lainaa oli 2 753 euroa asukasta kohden. Lainakanta nousi edelliseen vuoteen verrattuna noin 200 000 euroa. Lainakanta asukasta kohden on vielä maltillinen. Koko maassa lainakanta per asukas vuonna 2017 oli 2 933 euroa ja Pohjois-Karjalassa 2 258 euroa per asukas. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuusaste ylittää hieman tyydyttävänä pidetyn 50 %:n rajan ollen 52,30 %. Kunnan kassan riittävyys tilikaudella oli 12 päivää, kun taas tilikaudella 2017 se oli 7 päivää.

Konsernin lainakanta oli 49,2 miljoonaa euroa vähentyen vuodesta 2017 1 milj. euroa. Konsernilainoja asukasta kohden oli 4 050 euroa. Lainakanta on vielä maltillinen suhteessa kuntien keskimääräisiin konsernilainoihin euroa asukasta kohden. Vuonna 2017 kuntakonserneilla oli lainaa asukasta kohden 6296 euroa.

Kunnalla ja kuntakonsernilla on taseessa kertynyttä ylijäämää, joten kuntalain mukaiseen talouden tasapainottamisohjelmaan ei ole tarvetta.

5. YHTEENVETO JA EHDOTUS JATKOTOIMENPITEIKSI

Tarkastuslautakunta toistaa esityksensä strategisten tavoitteiden laatimista niin, että toimintakertomuksessa voidaan antaa arvioitava selvitys tavoitteen saavuttamisesta. Toimintakertomuksen tulee antaa riittävällä tarkkuudella kuvaus toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteiden, niille asetettujen mittareiden ja tavoitearvojen sekä seurannan tulisi kohdata. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä kehityksenä, että valtuuston nähden sitovien tavoitteiden määrittelyä on muutettu vuoden 2019 talousarvioon ja toiminnallisista tavoitteista sitoviksi on määritelty vain kolme keskeistä tavoitetta.

Tarkastuslautakunta toteaa rakentamisen ja ympäristön tuloalueella tapahtuneen sitovan määrärahan olennaisen prosentuaalisen ylityksen olevan 36,6 % (176 tuhatta euroa). Tarkastuslautakunta edellyttää, että valtuustolle tehdään talousarviomuutosesitys talousarviovuoden aikana. Tarkastuslautakunta toteaa, että elinympäristön hallinnon ja tukipalvelun tuloalueella toimintakate alittui noin 621 tuhatta euroa (130,4 %). Tarkastuslautakunta suosittelee määrärahamuutoksia ja joita haettaisiin myös alituksiin talousarviovuoden aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kouluhankkeiden suunnittelu ei edennyt arvioidusti ja siihen varatusta investointimäärärahasta jäi käyttämättä 0,25 M€. Ylämyllyntien muutostyöt toteutuivat 0,36 M€ arvioitua edullisemmin. Laajakaistan ja kiinteistöyhtiön osakkeiden hankinnan osalta investointimäärärahat alittuivat yhteensä lähes 0,2 M€. Hankkeet eivät toteutuneet suunnitellusti. Tarkastuslautakunta toivoo tarkkuutta investointien budjetointiin sekä niiden toteutumisen seurantaan. Tarkastuslautakunta huomio puistoalueiden hoitotavoitteen (10 ha) ylittyneen tuplasti, mikä näkyy kuntakuvassa positiivisesti.

Tarkastuslautakunta haluaa huomioida, että kunnan johto ja varhaiskasvatus ovat tehneet mittavan selvitystyön ja selvinneet raskaassa tilanteessa tehtävästään hyvin. Tarkastuslautakunta esittää huolensa talouden tasapainottamistoimenpiteistä, jonka takia osa hyvinvointipalveluiden tavoitteista on jäänyt toteuttamatta, kuten akuutti luokan käynnistäminen sekä perusopetuksen kasvatusohjaajan vakinaistaminen.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja henkilöstöä toimintavuodesta 2018.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kuntalain mukaisesti kunnanhallitus antaa vastineensa arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin ja selvityksensä niiden johdosta tehtäviin toimenpiteisiin 30.9.2019 mennessä:

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että valtuuston nähden sitovien määrärahojen olennaisiin ylityksiin taikka alituksiin ei ole haettu talousarviovuoden aikana talousarviomuutosta. Tarkastuslautakunta kysyy, miten kunnanhallitus pyrkii varmistamaan, että määrärahamuutokset haetaan talousarviovuoden aikana?

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että Liperin kunta on saanut 25.1.2018 huomautuksen kilpailu- ja kuluttajavirastolta hankintalain noudattamatta jättämisestä. Tarkastuslautakunta kysyy, miten kunnanhallitus varmistaa, että hankintalakia noudatetaan?

6. ALLEKIRJOITUS

Liperissä 15.5.2019

Liperin kunnan tarkastuslautakunta

Raimo Pesonen, puheenjohtaja

Satu Melkko, varapuheenjohtaja

Vappu Wiren, jäsen

Tiina Tikka, jäsen

Kosti Parviainen, jäsen

Keijo Rummukainen, jäsen